

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № 32-654-01-154
Дата 30, 09 2026 г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПЕТДЕСЕТ И ВТОРО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ДО

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА

52-рото НАРОДНО СЪБРАНИЕ

УВАЖАЕМА Г-ЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 70, ал. 1, т. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание, внасяме проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за гражданската регистрация, ведно с мотиви и предварителна оценка на въздействието към него.

Молим законопроектът да бъде представен за разглеждане и обсъждане по установения ред.

2026 г.

гр. София

ВНОСИТЕЛИ:

Богдан Богданов
Ивайло Мирчев
Васил Василев
Стефан Ананасов
Тимо Попов
Анна Бодакова
Атанас Славов
Свещен Григориев
Александър Сидерков

Alexander Semenov
Юден Улов

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект!

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ
НА ЗАКОНА ЗА ГРАЖДАНСКАТА РЕГИСТРАЦИЯ

(обн., ДВ, бр. 67 от 1999 г.; изм., бр. 28 и 37 от 2001 г., бр. 54 от 2002 г., бр. 63 от 2003 г., бр. 70 и 96 от 2004 г., бр. 30 от 2006 г., бр. 48 и 59 от 2007 г., бр. 105 от 2008 г., бр. 6, 19, 47, 74 и 82 от 2009 г., бр. 33 от 2010 г., бр. 9 и 39 от 2011 г., бр. 42 от 2012 г., бр. 66 и 68 от 2013 г., бр. 53 и 98 от 2014 г., бр. 55 от 2015 г., бр. 39 и 50 от 2016 г., бр. 85 и 91 от 2017 г., бр. 47 от 2018 г., бр. 17, 24 и 101 от 2019 г., бр. 105 от 2020 г., бр. 80 от 2023 г., бр. 85 от 2024 г.)

§ 1. В чл. 19а се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2 думите “след нотариална заверка на подписа му” се заличават.

2. Създава се ал. 5:

“(5) Заявлението по ал. 2-4 може да се подава във всяка община, вкл. по електронен път, както и в дипломатическите и консулските представителства на Република България в чужбина”. Общините и дипломатическите и консулските представителства препращат заявлението на общината по постоянен адрес по реда на чл. 31 от Административнопроцесуалния кодекс.”

§ 2. В чл. 111 се създават ал. 4-5:

“(4) Чрез ЕСГРАОН се предоставят вътрешни електронни административни услуги за вписаните данни в регистрите по чл. 101.

(5) Административните органи, лицата, осъществяващи публични функции и организациите, предоставящи обществени услуги, използват вътрешна електронна административна услуга за установяване на данни, вписани в регистрите по чл. 101 и прилагат чл. 2, ал. 1 и ал. 6 от Закона за електронното управление по отношение на данни, вписани в регистрите по чл. 101 във връзка с предоставяните от тях услуги.”

§ 3. Създава се чл. 112а:

“Чл. 112а. (1) Чрез ЕСГРАОН се предоставя ежеседмично в защитена среда списък с единните граждански номера на български граждани със сменени или възстановени имена по реда на чл. 19, чл. 19а и при сключване на брак за съответната седмица.

(2) Административните органи, които водят регистри в електронна форма, служебно вписват в съответните регистри промените в имената в случаите по ал. 1.

(3) Алинея 2 се прилага и по отношение на обновяването на базите данни на лицата, осъществяващи публични функции и организациите, предоставящи обществени услуги по смисъла на § 1 от Допълнителните разпоредби на Закона за електронното управление.

(4) Предоставянето на данните по ал. 1 се осъществява и по реда на чл. 3, ал. 2 от Закона за електронното управление.”

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 4. В чл. 9 от Закона за българските лични документи (обн., ДВ, бр. 93 от 1998 г.; изм., бр. 53, 67, 70 и 113 от 1999 г., бр. 108 от 2000 г., бр. 42 от 2001 г., бр. 45 и 54 от 2002 г., бр. 29 и 63 от 2003 г., бр. 96, 103 и 111 от 2004 г., бр. 43, 71, 86, 88 и 105 от 2005 г., бр. 30, 82 и 105 от 2006 г., бр. 29, 46 и 52 от 2007 г., бр. 66, 88 и 110 от 2008 г., бр. 35, 47, 82 и 102 от 2009 г., бр. 26 и 100 от 2010 г., бр. 9 и 23 от 2011 г.; Решение № 2 на Конституционния съд от 2011 г. – бр. 32 от 2011 г.; изм., бр. 55 от 2011 г., бр. 21, 42 и 75 от 2012 г., бр. 23 и 70 от 2013 г., бр. 53 от 2014 г., бр. 14, 79 и 80 от 2015 г., бр. 33, 81, 97 и 101 от 2016 г., бр. 85 и 97 от 2017 г., бр. 14 и 24 от 2018 г., бр. 1, 12, 17, 24, 34, 58 и 101 от 2019 г., бр. 60, 69, 98 и 101 от 2020 г., бр. 21 от 2021 г., бр. 32 от 2022 г. и бр. 8, 65, 67 от 2023 г., бр. 52 от 2025 г.) се създава ал. 5:

“(5) При промяната на имената по реда на чл. 19а от Закона за гражданската регистрация, за следващото подновяване на български лични документи не се дължи такса.”

§ 5. (1) Министърът на регионалното развитие и благоустройството осигурява предоставянето на данните по чл. 112а, ал. 1 за всички граждани със сменени или възстановени имена по реда на чл. 19, чл. 19а и при сключване на брак в шестмесечен срок от обнародването на този закон в Държавен вестник.

(2) Административните органи, които водят регистри в електронна форма, прилагат чл. 112а, ал. 2 по отношение на данните по ал. 1 в тримесечен срок след предоставянето им.

§ 6. Министърът на регионалното развитие и благоустройството привежда ЕСГРАОН в съответствие с този закон в шестмесечен срок от обнародването му в “Държавен вестник”.

§ 7. Този закон влиза в сила 6 месеца след обнародването му в Държавен вестник.

ВНОСИТЕЛИ:

Борис Ботанов
Иван Митев
Васил Косинов
Стефан Николов
Зилко Попов
Анна Бодакова
Андрей Елачев
Свilen Ивков
Александър Сидерков

Alexander Gumb
Möden Wäner

МОТИВИ

Към Законопроект за изменение и допълнение на Закона за гражданската регистрация

Със законопроекта се предлага решение на дългогодишен проблем с прекомерната административна тежест за българските граждани, чиито имена са били насилствено сменени през т.нар. "възродителен процес".

Освен от изначално грешната смяна на имената, административният проблем произтича от това, че принципите на Закона за електронното управление не се спазват от всички администрации.

Удостоверението за идентичност на имена би било излишно, ако административните органи използваха вътрешни електронни административни услуги, при които по ЕГН проверяваха в ЕСГРАОН дали дадено лице има няколко имена според регистрите - едно, в резултат на насилствената смяна, и друго - оригинално.

Поради сложността на хипотезите, както е посочено в становища по други законопроекта на същата тема, не може да се премине към автоматизъм при възстановяване. Но е напълно възможно българските граждани да не бъдат натоварвани административно.

Предлага се отпадане на нотариалната заверка на подписа при заявление за възстановяване на име, с което процесът би бил значително облекчен (и би направо възможно използването на услугата по електронен път)

Новопредложената ал. 5 на чл. 19а на теория не би следвало да е необходима, тъй като съгласно общите правила на ЗЕУ и АПК, би следвало тези норми вече да се прилагат. На практика, нито едното (заявяване във всяка община), нито другото (заявяване по електронен път) е факт.

Предложенията с параграф 2 въвеждат общи правила за обмен на данни по електронен път чрез ЕСГРАОН, по реда на Закона за електронното управление. В момента само част от възможните и необходимите справки са налични като вътрешни електронни административни услуги въпреки разпоредбите на Закона за електронното управление, което налага нарочна уредба в специалния закон - ЗГР.

По този начин административните органи и други лица, с които гражданите общуват често и са задължени лица по Закона за електронното управление (осъществяващи публични функции и доставчици на обществени услуги) ще имат право и задължение да не изискват удостоверение за идентичност на имената, а вместо това ще извършват служебна справка при необходимост.

Предложеният с параграф 3 ред за актуалност на регистри и бази данни отново произтича от дългогодишното неспазване на Закона за електронното управление. Концепцията на служебното уведомяване цели служебно (и автоматизирано) изпращане на променени данни с цел обновяване на вторични данни (за които даден орган не е първичен администратор) в съответните регистри при тяхната промяна от първичния администратор. Именно по тази причина, освен специални ред за обявяване, се предвижда и прилагане и на общия ред по чл. 3, ал. 2 от ЗЕУ. Този ред към момента не е реализиран (т.нар. publish-subscribe) не е технологично реализиран, което налага въвеждането и на специален ред.

Специалният ред е опростен механизъм, при който ежеседмично се публикува в защитена среда списък с ЕГН-та на лица, чиито имена са променени в изминалата седмица, така че всички регистри да бъдат съответно обновени служебно, за да не се налага гражданите да уведомяват по собствена инициатива всички възможни административни органи, водещи регистри. На база на списъка, всеки орган ще проверява дали за това ЕГН има запис в неговия регистър и ако да, ще извърши справка (чрез вътрешни електронни административни услуги) за актуалните имена.

Аналогично задължение се предвижда и за лицата, осъществяващи публични функции и организациите, предоставящи обществени услуги - по този начин банки, дружества за комунални услуги, болници и др. ще могат да приложат гореописания механизъм и да актуализират базите си данни, с което да бъдат облекчени всички техни клиенти.

Предвидена е и заключителна разпоредба, с която тези промени се извършват в деветмесечен срок от влизането в сила на закона във всички регистри (6 + 3 месеца).

Двата подхода - служебно уведомяване и използване на вътрешна електронна административна услуга за установяване на идентичност на имената се допълват. БЕАУ гарантира, че от гражданите няма да бъдат изисквани удостоверения и извън случаите, в които имената им са вписани в регистър - напр. когато са вписани в индивидуални административни актове, в частноправни документи, част от съдебни производства и др.

Служебното уведомяване и служебните справки ще са от полза не само в случаите по чл. 19а при възстановяване на насилствено сменени имена, но и в други хипотези за смяна на имена - по чл. 19 или при сключване на граждански брак, при които също има ненужна административна тежест.

С изменения в Закона за българските лични документи се предвижда и безплатно издаване на лична карта след възстановяване на имена по чл. 19а, тъй като не следва българските

граждани да заплащат допълнителна такса, за да възстановяват името си, което е било насилствено сменено от държавата.

Техническата реализация на предложените изменения не е с висока степен на сложност, поради което е предвиден 6-месечен срок.

ВНОСИТЕЛИ:

Готмислав Ботанов
Иванчо Мирев
Васко Василев
Стила Илимова
Тимо Попов
Анна Богданова
Атанас Славов
Симеон Мирфочев
Александър Сидериков
Александър Сидеров
Любен Иванов

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПЕТДЕСЕТ И ВТОРО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

**ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА
ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
ГРАЖДАНСКАТА РЕГИСТРАЦИЯ**

I. Част първа

Елементи на оценката	Аргументация
Основания на законодателната инициатива	Основания за законодателна инициатива произтичат от необходимостта от преодоляване на трайната административна тежест за гражданите, чиито имена са били насилствено променени през т.нар. „възродителен процес“, както и за останалите лица с променени имена. Те целят да облекчат възстановяването на имената, да осигурят служебен електронен обмен и актуализиране на данните в регистрите, да премахнат изискването гражданите да представят удостоверения за идентичност на имената и да освободят лицата по чл. 19а от такса за издаване на нова лична карта.
Заинтересовани групи	Заинтересовани са лицата с променени имена, особено гражданите, чиито имена са били насилствено сменени през т.нар. „възродителен процес“, както и административните органи, лицата, осъществяващи публични функции, и доставчиците на обществени услуги.
Анализ на разходи и ползи	Не се очакват допълнителни административни разходи, тъй като не се правят промени водещи до такива разходи.
Административна тежест и структурни промени	Не се предвиждат и не са необходими административни промени, като закриване, сливане или създаване на нови административни структури.
Въздействие върху нормативната база	Необходимо е привеждане в съответствие на Наредба № РД-02-20-9 от 2012 г. за функциониране на ЕСГРАОН с новия ред за предоставяне на данни и служебното им използване.

Елементи на оценката	Аргументация
Равно третиране от държавата и балансирано демографско развитие	Предложението не засяга спазването на принципа на равенство съгласно българското законодателство и за равното третиране от държавата на българите и българските граждани, живеещи извън страната.

ВНОСИТЕЛИ:

Ботимир Ботанов Б
 Иванчо Петков
 Васил Василев
 Снежана Ангелова
 Тина Попов
 Анна Бабакова
 Ангелас Енев
 Свilen Пиринков
 Александър Сидоров
 Виктория Сидорова
 Любен Иванов